

TIDEVARVET

Utömmar varje helgfri förlag.
Sjussplan 7, 2, Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wägner.

Mottagn. tid kl. 10-11.
Telefon Norr 4942

EXPEDITION:
Telefon Norr 38243.
Kontorskl. 10-12 kl. m., 1-4 e. m.

REKURSERINGSPRIS:
För helår kr. 6.-, halvår kr. 3.50,
kvartal kr. 2.-, Läsnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
1 text 20 öre
per millimeter.
Textida eller särskilt be-
gärde plats 2 öre.

Rylander & Olsson Boktryckeri
STOCKHOLM 1927.

Tidevarvets Räddrägningsbyrå

för förlidare
Sjussplan 10
torsdagar 9.30-10.30 kl. m.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmörögatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Norr 244 19.

Familjerätt, Hyresrätten, Testamen-
ten, Bouppteckningar, Förfråg-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

EVA ANDÉN Advokatbyrå

Kungälv Sv. Andén, Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.
Lilla Vating 14, Tel. 7576, Norr 183 26.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvskan-
desförhandlingar och testamenter, för-
samlingsfördrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Norrindianstegen 8-10, Stockholm.
Tel. 147 96, N. 201 50.

Doktor Inez Laurell

Silverygatan 9 • Sthlm. Tel. 741 71.
Hemopatisk behandling
Tid för mottagningen bestämes per
Lifefon, helst 9.30-10 im.

Doktor Fähræus

Här- & Hudsjukdomar, Nervsjukdomar,
Karlarvård, Åk Stockholm.
Mottagnings- och övervakningskostnad per tel
707 18, kl. 10.30-12.

ASTRAS Bargpuder

Antiseptiskt ströpulver mot
hudsönder och skrädder hos
spädbarn. Helande och smärts-
lindande vid liggar, skav-
märken och dylikt.

Burk med ströck
Kronor 1:-
Förärlig & apotek och i tekniska affärer

Medicinsk och Elektrisk Hår- och Ansiktsbehandling

hott, av värter, bruna fläckar, liktor-
ner med violetta strålar. Ger härskat
bort med elektrisk behandling. Mani-
cure, Pedicure för damer och herkar.

HILDA JONSON
Gåtgatan 11, Tel. S. 332 99, Stockholm

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå

ansöker sjuksköterskor och barnsköter-
skor. Valhallavägen 18, II, Stockholm
Tel. 861 87. N. 241 13

Vita Korsets

Sjuk- o. Operationsavdeln.
Bunskärstorg 11 (C. d. Flotag. 12).
Tel.: Företag. N. 12 50, Avd. 97 56.
7041 EJ ändrade telefonnummer.

Se katalogen.

Vad som kan hända.

Malmö stad har från och med ny-
året i sitt reglemente för stadens
tjänstemän infört särbestämmelser
för sina kvinnliga tjänstemän, vilka
gå ut på

1:o att hur en kvinna än varit an-
ställd, blir hon skyldig till vid sitt gif-
ternal fränträda sin befattning.

2:o Anser resp. myndighet så
lämpligt, kan hon emellertid åter in-
sättas i tjänsten efter sitt gifternal,
men kan då endast anställas till vi-
dare och med uppsägningstid och
3:o kan då ej komma i åtnjutande
av älderslön.

Vid behandlingen av denna fråga
inför stadsfullmäktige, vilka t. o. m.
1926 års slut bestodo av 48 män och
6 kvinnor, voterades efter en kort
men intensiv debatt dessa nya prin-
ciper igenom mot en minoritet be-
stående av 4 av de kvinnliga ledamö-
terna och 2 av de manliga. För för-
slaget röstade sålunda samtliga so-
cialdemokratiska manliga ledamöter,
alla högerns manliga och kvinnliga le-
damöter med undantag av en manlig.
Den andra manliga röst var liberal.

Bestämmelserna motiverades icke
på annat sätt, än att lönenämnden,
där ärendet förberetts, i sitt förslag
gjorde ett uttalande, att det föreläge
en önskvärdhet att giftna kvinnor ej
användes i stadens tjänst i större ut-
sträckning än som vare lämpligt.

Debatten, som utgjorde en kort
principdebatt, där de fyra kvinnliga
opponenterna voro hört i eiden, slöts
ett uttalande från en socialde-
mokrat ungefär med de orden:

Kvinnorna hade nu i två voterings-
fall klart bekedt om, att den av löne-
nämnden uttalade önskvärdheten verk-
ligen föreläge. Kvinnorna borde så-
lunda vara t. o. c. s. m. m. för att
den giftna kvinnan ej helt utslodas från
varje arbete i stadens tjänst, utan att
inliten de förberedande myndigheterna
sluttes en sådan kompromiss som den
föreliggande, varigenom det finnes
en möjlighet för giftna kvinna att få
innehava tjänst, där så vare lämpligt.

Om kvinnorna icke förstode detta,
så torde de snart kunna blifva av ävren
med den möjligheten.

Det hot, som detta uttalande öveder-
sägigen innebar, fördes ömsomgatt
och utgjorde s. a. s. sistva ordet.

Genom voteringsaffirmorna kvarstår
sålunda det faktum, att emot den
giftna kvinnans arbete i samhällets

tjänst synes stå en på. a. nog fullstän-
digt enig manlig front under det att
bland kvinnorna synes råda en viss
splittring. Måmens ställning till det-
ta spörsmål är förklarlig med hän-
syn till den desperation, som kan tän-
kas gripa omkring sig vid tanken på
arbetslösheten och konkurrensen om
arbetsplatserna. Om den giftna kvin-
nan motas ut från arbetsmarknaden
skulle en viss lättmod för de man-
liga inträda. Kvinnornas ställning
däremot synes åtminstone mig
oförklarlig, alldeles särskilt med hän-
syn därtill att deras borttröande från
dessa anställningar vid inträtt äkten-
skap måste utgöra ett dräpslag
mot varje utsikt till ut-
bildning för flickorna,
vilken går ut på att gö-
ra dem kompetenta till
erhållande av någon
plats i samhällets tjänst,
vilken denna icke må vara. Konse-
kvenserna av den inslagna vägen bli-
va ju även fruktansvärda, om Mal-
möbeslutet får efterfölja, då män
betänker, att slaget nästan gång kan
tänkas rikta mot en så stor grupp
kvinnliga tjänstemän, som lärare-
nämnen utgör.

Jag vill icke underlåta att till sist
ställa Malmöbestämmelserna mot bök-
grunden, att Malmö stads väljarkör
har med kvinnornas synnerligen
kraftiga medverkan för fyra år fram-
åt återinsatt i stadsfullmäktige två av
förturvarande sex kvinnor. Av dessa
två befann sig endast den ena bland
dem, som arbetade mot ovannämnda
undantagsbestämmelser för den giftna
kvinna.

Malmö den 3 januari 1927.
Elisabeth Nilsson.

En nyårsönskan.

Bland svaren på Sundsvalls Tid-
ningsnyårsönske: Vad önskas?
Ni av år 1927 finnas ett från lä-
rarnämnden fröken Elin Nilsson, som
dutar så:

Till sist har jag som gammal kämp-
ande kvinnosaks kvinna en from öns-
kan angående kvinnan och hennes
medborgarskap. I må under 1927 en
andlig reaktion stöt träffa alla sve-
nska kvinnor rakt i det tänkande hjär-
tat så, att de vakna till medvetande
om sina medborgerliga rättigheter
och förpliktelser. Ja, jag önskar, att
våra kvinnor må gripas av en vid-
synt, objektiv och ansvarskännande
vilja att aktivt deltaga i samfundets
liv.

Elin Nilsson.
Tidevarvet instämmer varmt i den-
na nyårsönskan.

Fru Emma Holmin

Manicure, Fotbehandling, Fröstika-
dor behandlas. Hygienisk ansikts-
behandling med Massage, Elektricitet,
Violetta strålar och Vibrationer.
Cremer m. m. till salu.
Lättmohörplan 8. Tel. Norr 235 89

Prömenadskor och Fångor samt finare
medskodar av bredare och smalare typ,
med låga klackar eller best. utan klackar,
utarbetade av Sv. Kv. Centr. Föreb. för
Fru. Kultur och tillverknade av Edvika Sjö-
ströms Åkt.-Bod, finnes och kan beställas i

Anna Ahlströms
MANUFAKTUR o. KORTVARUAFÄR
Gåtgatan 95 - Stockholm - Tel. Sö. 311 84

Mot rynkor

Crème Anti-Rides Lybros
du Dr. Byl,
obekant tillförlitligt medel mot rynkor.
När och tyller ut rynkor bringa ögon,
pannan o. munfjället. Massage av ö-
känslande Pris 45 ö. norska.
Till handtagen mot postföretakt.

A.-B. FRANSKA PARFYMARIASINET
Hammings 5, mitt emot Nord. Komp

Vårt rättsväsende.

Processkommissionen har efter ett
16-årigt arbete till regeringen avlämnat
sitt "otvå betänkande angående
rättegångsvidens omvandling. Be-
tänkandet, som omötpar flera värt
rättegångsreformerna i nya former
kan med fullt fog betecknas som re-
volutionerande.

Kommissionen har såvitt möjligt
sökt anknyta sitt förslag till den nu-
varande domstolsorganisationen med
bibehållande av de tre instanserna,
nämigen underrättarna som benäm-
nas lagmansrätter, och vars antal skall
nedbringas till 100, hovrättarna, vars
antal förelås utökad till 7, samt hög-
sta domstolen.

Lagmansrätternas skola var i under-
rätter både på landet och i städerna
och staten skall övertaga och under-
sörja rättskipningen även i städerna.
Vad som förr låst åtminstone
en lekman i ögonen är det väsentligt
förstärkt inflytande som tilldelats
lekmanen. Lagmansrätternas skola
består förutom av den lagfare dom-
aren av fem nämndemän. Nämnden
röststrätt består så att fyra näm-
ndemän tillsammans kunna överträda
domaren. Endast nu gällande lag kan
endast en enhällig nämnd överträda
domaren och lekmannainflytandet har
sålunda som synes väsentligt för-
stärkt. Även hovrätternas skola för-
ses med nämnd på 5 ledamöter i gröv-
re brottmål, men för att överträda
de lagfare ledamöternas fördrag dock
har en enhällig nämnd.

Domstolen ensam äger att häkta en
person och åklagarens befogenhet vid
förundersökningen har noga reglerats.
Vad själva rättegången beträffar
har man sökt komma fram till
ett tillvägagångssätt, som i så hög
grad som möjligt präglas av öm-
hjärtighet, offentlighet och koncentra-
tion av förhandlingarna. Domaren
även i överträtt bör ha med levande
människor att skaffa stället för med
papper och dött bevismateriel.

En utomordentligt viktigt nyhet i
förslaget är den fria bevisföring,
varigenom allt får föreläggas som
kan vara av vikt för målet utan några
svårigen gjorda begränsningar. Detta
innebär bland annat, att inga vittnen
vidare kunna jävas. Vidare avskaf-
fas parts ed i brottmål helt och hållet
och utbytes i tvistemål mot ett förhör
under straffansvar.

Processkommissionens förslag har
redan börjat genomgå kritikkens skär-
eld och man torde lugnt kunna fast-
slå att meningarna komma att mycket
skarp bryta sig i den kommande dis-
kussionen, utan tvevel till bättnad för
förslaget, som givetvis icke kan vara
och heller icke ger sig ut för att vara
ett till alla delar fullkomligt förslag.

Detta förslagspapper det en fråga av
allt stor räckvidd. Från de flesta
håll har emellertid förslaget huvud-
principer utmottas med erkännande.
I främsta rummet har kritiken riktat
sig mot frånvaron av ekonomiska kal-
kyler. Man anser, att kommissionen
icke vederbörligen utrett de ekono-
miska konsekvenser, som skulle följa
för staten i och med att denna över-
tagne rättskipningen överlämnas i städer-
na. Detta anser man nämligen skulle
bäsmå "statosverket" betydligt ökade
kostnader. Vidare torde man få rik-
na med att det utökade lekmannain-
flyttandet kommer att mötas av stark
opposition från vissa håll.

Svenska Pianofabriken

Eleganta, Fyllig ton, Behag-
lig spelart.
Ombud antages.
Vittning: Drottningstegen 57, 1
Stockholm. Tel. Söd. 26 28

Pianino

Eleganta, Fyllig ton, Behag-
lig spelart.
Ombud antages.
Vittning: Drottningstegen 57, 1
Stockholm. Tel. Söd. 26 28

En gedigen boksamling

utan kända kostnad -
kan eras förskaffa sig. Verk av de
främsta in- och utländska författare.
Synnerligen lämpligt för studieförklar.

Tillskriv
Red. Gösta Lindberg,
Centralplan III - Gäste.

Vi mena allvar.

I ett anförande av hr. G. H. von
Koch vid S. S. U. H:s sociala studie-
kurs kommitterade talaren - beträff-
ande England (inte Sverige) - att
kvinnorna knappast gjort någon in-
sats på det politiska området och inte
ens kunnat mildra de skarpa motsät-
ningarna mellan partierna eller löja
toeen i parlamentet. Dessa tre an-
märkingar skola, juo därför att de
äro så vanliga, bemötas.

Den första - att kvinnorna inte
gjort någon insats på det politiska
området - är, ehuru ofta svänd, så
orinligt att man förundrar sig över, att
en talare med insikter och erfarenhet
kunnat använda den. Hur skulle det
vara möjligt, att kvinnorna på så kort
tid kunnat hinna göra en betydande
insats? T. o. m. i England, som väl är
det land, där kvinnorna äro mest po-
litiskt intresserade och utbildade, har
endast ett ringa fåtal fått komma in
i underhuset. Överhuset, som är en
institution grundad på fördomar, är
alltjämt stängt för kvinnorna. Hur
skulle detta fåtal under loppet av
några år hunnit vända upp och ned
på världen? Ty det är ingenting
mindre än detta som männen fördrar,
frukta, änska och försvara sig emot!
Men att kvinnorna synbarligen inte
visat sig alldeles utan inflytande, tor-
de man kunna döna av det härnäst-
tag mot kvinnornas rättigheter som
på alla områden sättes i gång.

Och de övriga anmärkningarna, att
kvinnornas inte kunnat mildra parti-
motsätsarna eller löja toeen i det po-
litiska livet - äro lika orinliga. Hur
skulle vi, (eller de engelska kvinnor-
na, som det ju här rör sig om) t. ex.
i parlamentet under några år gent
emot en överväldigande majoritet av
män kunna förändra den pågädda och
ända, som utbildad sig inom det of-
fentliga livet och som inte är något
yttre; utan har sin rot i det manliga
kynnets syn på det offentliga livets
art.

Anmärkingarna som här anförda,
kunna visserligen tagas med ro, ty de
ha ingen betydelse, men de få ej hel-
ligt förbigås, därför att de påminna
oss om den tunga börda medborgar-
skapet lagt på våra axlar och det an-
svaret, som därmed följer. Ansvaret
från det största in i de minsta detal-
jer - modet att stå för en åsikt, om
det så gäller mot en hel värld - och
modet att ensam låta bli att skratta
åt en rik s. k. kvickhet i en ny riksdags-
rens kamrar! Men det är inte nog
däremot. Detta måste ske under de
mest ogymsamma omständigheter, som
är tänkbara. Motarbetas som inkom-
sttagare, trots helst avledning på alla
områden! - Helst sedda äro de ibland
oss, som äro minnen underdåniga och
inte ha egna åsikter eller egen vilja.
Ty de äro oskadliga, fast - de för-
slutas. Men vi äro inte förtröttna i
striden för ett rättfärdigare samhälle.
Vi äro ha mod och tillmod! Ty vi
mena allvar!

Elisabeth Nilsson

Frl. Dr. Malma Sahlbom

Laboratorium
for
Precisionanalyser

Radioaktivitetmätningar & mineral,
halvöversätt m. m.
Erksbergsgatan 13 - STOCKHOLM.
Tel. 3372.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA
BANK

Resekreditiv

Soliditets Bank. Grundad 1865.

Högre kurs i Franska språket

Sambundet Alliance Française och Stockholms Borgarskola.

För damer och herrar med tillräckliga förkunskaper i språket anordnas föreläsningsturer i franska av Stockholms Borgarskola 15 Jan. — 21 Maj i följande börosmen: Grammaire (Mlle Berg), Histoire de la Littérature (Mme Adner), Histoire de la Civilisation (M. Jarillon), Lecture expliquée (Mme Adner), Diction et Conversation (Mlle Philippe et Mlle Aubert), Composition (Mme Adner). Föreläsning: Mlle Signe Berg. Terminen börjar den 17 Jan. kl. 9 i. m. Anmälningar mottagas å Borgarskolans expedition, Brunngatan 13, 2 tr., varje helgfri dag kl. 10 — 5. Rektor personl. kl. 11.15—12.30 (Torsd. 11—11.45). Tel. 82 11, Norr 55 31 Klipp ut annonsen!

Ännu ett yrkande på ny utredning i prostitutionstrågan.

I en artikel i Dagens Nyheter för den 8 jan. har hovrättsrådet Viktor Petrn uttalat sig i samma riktning — vilket och påpekas — som Frimåde Kvinnors V. U:s skrivelse, för vilken redogjordes i Tidevarvet nr 52. (Genom ett beklagligt förbiseende står i Tidevarvet översikt över den stora diskussionen i lösdri- varfrågan i nr 50 Bror Petrn istället för Viktor Petrn).

Herr Petrn framhåller som sin mening, att en blott överarbetning av det föreliggande von Kochs förslaget, med bibehållande av dess grundprinciper, vore "synnerligen olyckligt". Han motiverar detta med att "frågans rationella lösning-kom- me att äventyras", att förslaget byg- ger på frivillig medverkan från kom- muner, som särskilt i små kommu- ner torde bli svår att upplringa samt att förslaget är "föliknippat med mycket stora ekonomiska betänkligheter."

Men som sitt "præterea censeo" understryker och utprepar hr Petrn nödvändigheten av att prostitu- tionsföreteelsen avskiljes troligen att tillstått ett särskilt ut- skott. Vad förslaget kommer att in-nehålla är ännu höjtt i djupaste dunk- let.

Folkskollärarkrens i önefråga är ställd på framtid, vilket också äv- er om det för vederborande är myc- ke beklagligt, åtminstone de vis hr sye berättigade i en avvaktan på de sto- ra skollärograns avhandling. Även ur andra synpunkter torde det vara av en viss betydelse att frågan slår öppen.

Ett synnerligen glädjande faktum är att eklesia-tikministern gått in för ett bibehållande av själva Göteborgs och Ateueus skolköksmuntiar. Den disproportion, som finnes mellan tillgång och efterfrågan på skolköks- lärarinnor, föreslås i stället att regleras genom en tillfällig inskränkning av kurserna vid fackskolan i Uppsala. Detta måtte också givetvis vara en mycket bättre väg, då frågan på detta sätt kan under en övergångstid hål- las öppen. Eklesia-tikministerns motivering är i stort sett densamma som framfördes av kritiken mot det förra regeringens förslag att in- draga dessa båda seminarier. Han anser bland annat, att då den utbildning, som meddelas vid dessa undervis- ningsanstalter kan göras fruktbarare även på andra orter, risken för överbeholdning på denna bana icke är så stor som på andra.

Under justitieministrens huvudtitel tilldrager sig det största intresset ett förslag till lag, som kommer att för- längas riksdagen, nämligen om in- ternering av återfallsförbrytare. Den Petrenska motien i steriliserings- frågan, som Tidevarvet flera gånger efterlyst, låter dock fortfarande vänta på sig.

Den civila pensionslagen kommer icke heller fram till behandling vid årets riksdag. Frågan om skillnaden mellan mäns och kvinnors pensio- ålder står således ännu oavgjord. Det förefaller dock berättigt, att den lägges upp i samband med dyrtidstill- läggnens inarbetande i könen, en fråga som ställes i utskilt till 1928 års riksdag.

Den förra året mycket omedbet- tade frågan om Serafimerasarettet är åter uppskjuten.

Under försvarsministrens huvudtitel finna vi slutligen ett meddelande om att anslaget till frivilliga skytte- väsendet nedbringats. Detta är i och för sig glädjande, men med ännu större tillfredsställelse konstaterar man, att det är anslaget till ungdom- men mellan 12—15 år skytteövning och vapenövningar, som indragits. Regeringen har sålunda ställt sig full- ständigt på samma standpunkt som riksdagen förut gjort genom indrag- ning av skollöndomens obligatoriska vapenövningar.

Frimärks The
James Lindgren & Co.
Sveriges största och ärmästa
Sjelfirma
Kontrollant:
Stadskontoret i Göteborg
G. Karl Almqvist
Sj. 20

från lösdrieveri i vanlig mening. Han ställer sig alltså här i skarpaste motsats till "bela den äskådning och upptäpning av prostitutionen såsom en under särskild politiskt syn stående samhällsföreteelse som kommer till uttryck i det von Kochs förslaget", även om en skillnad mot den gamla lösdriovelagen "ligger där att de postituerade i första hand skola göras till föremål för sociala hjälpat- gårdar och endast i sista hand skola ådonnas tvångsarbeten. Enligt försla- get är det visserligen kvinnliga tillsyns- ningsmän, som skola öva tillsyn över de postituerade, men namnet gör för- biett ett av de mest välgående skälen mot hans förslag, nämligen att det skulle omfatta jämväl de halvrycks- postituerade — vilka skäl framförts i Tidevarvet av doktorerna Kjellberg och Nilsson. De ha vidare med skärpa framfört av bland andra doktor Kjellberg i beuens inledninganfö- rande till den diskussion med Stockholms socialdemokratiska kvinnoklub- bars styrelser, där även hr von Koch var inledare, samt av hovrättsrådet Viktor Petrn i D. N. för den 5 nov. 1926.

Med denna grundskiltinad i äskåd- ning mellan det föreliggande försla- get och oppositionen "vort det syn- nerligen att beklaga", försätter herr Petrn, "om ej en ny, av det förelig- gande förslaget obunden, allsidig ut- redning av frågan i hela dess vidd, framför allt av prostitutionen, komme till stånd, i stämningens del naturligen under utsträckt medverkan av rep- resentanter för kvinnorna."

Det gäller att "gå till roten med det onda och söka få fram bemedel till dess undanrödning i den mån det sig göra låter. Önskemål som härvid torde komma i betraktande äro bl. a. förbättrad avlöning åt de unga kvin- norna, förbättrade bostadsförhållan- den, bättre uppfostran och ökad upp- lysning i sexuella sociala ting, ut- sträckt befogeten för barnavårds- och hälsovårdsnämnder att ingripa mot sedelöst levande ungdomar av båda könen intill uppnådd myndig- hetsålder m. m. Måhända kan där- vid också komma i betraktande sterili- sering av psykiskt defekta —"

Ändringar i strafflagen på samma sätt som Frimåde Kvinnors föresla- git påyrkas även, samt ökad understö- till den frivilliga hjälperksamheten.

Artikeln slutar med att peka på vikten av "stegrad ansvarsöknsla i sexuella ting över huvudtaget."

Så långt hovrättsrådet Petrn. Då frågan emellertid är aktualiserats, ger detta oss tillfälle att berätta en del missförstånd, som gjort sig gäll- lande med anledning av att Tidevar- vet ej tog upp flera punkter till be- mötande ur revisionskriterare von Kochs inlägg i nr 52 för 1926. Vi in- skränkte oss till att taga upp den punkt, som gällde prostitution- s- frågans princip och påpekade, att hr von Koch uppenbarligen för- biett ett av de mest välgående skälen mot hans förslag, nämligen att det skulle omfatta jämväl de halvrycks- postituerade — vilka skäl framförts i Tidevarvet av doktorerna Kjellberg och Nilsson. De ha vidare med skärpa framfört av bland andra doktor Kjellberg i beuens inledninganfö- rande till den diskussion med Stockholms socialdemokratiska kvinnoklub- bars styrelser, där även hr von Koch var inledare, samt av hovrättsrådet Viktor Petrn i D. N. för den 5 nov. 1926.

Vad emellertid de övriga punkterna beträffar kan hr von Kochs yttrande att Tidevarvets redogörelse "icke get en i allo riktig bild av de fram- komna omdömena om förslaget" allt för långt vändas om. Då hr von Koch t. ex. säger, att "15 länsstyrelser till- styrka således förslaget i allt väsent- ligt", gömmer uttrycket "i allt väsent- ligt" en på många punkter sakligt vä- gande kritik och ytterst betänksamma motiveringar för tillstyrkande.

Likväl ha Tidevarvets invändning- ar i kostnadsfrågan just med myc- ken skärpa upptagits i länsstyrelsen- betänkandena — särskilt Kronö- bergs läns. Dels utgjorde den eklesia- mistiska frågan en huvudvårdande ö- dning i hovrättsrådet Viktor Petrn's — mot förslag och opposition i öv- rigt helt neutrala — tungt vägande artikel i Stockholms-Tidningen av den 21 okt. 1926.

Vår rikshushållning.

Ingen skattehöjning. — Bilar, lotter och tobak få ticka kristen. — Sjukkasväsendet skall omorganiseras. — Lagstiftning om arbets- fred, riksdagens mest brännbara fråga. — Epidemisjukhusen kan bli förlossningshem. — Skollfrågan kommer. — Göteborgs och Ateueus skolköksseminarier få leva. — Ingen civil pensionslag.

Statsverkspropositionen lades på tisdagen på kamrarnas bord. Utan att gå djupare in i några allmänna resonemang om regeringens allmänna plan, torde man dock kunna säga att den nya budgeten är uppbyggd i spar- samhetens tecken, även om man måste taga hänsyn till att flera stora frå- gor hållits öppna och kalkylerna till följd av väntade regeringsproposi- tioner kunna ändras. Det är ju möj- ligt att man vid en närmare gransk- ning av detaljerna skulle komma till olika resultat om, över vilka områden sparsamheten främst bör gå till. Finansministern har icke behövt tillripa en höjning av inkomst- och förmögenhetsskatten. Den sänkning av kaffettullen och sockerskatten, som den föregående regeringen lyckades genomföra har även fått förbliva orörd. Med utgångspunkt från nu- varande skatter säger sig finans- ministern emellertid komma fram till en budget, där inkomsterna med 11 mil- lioner skulle underlätta utgifterna. För att få denna brist täckt har till- gripits tre olika utvägar, nämligen ökning av automobilskattmedlen, höjning av stämpeln på lottsedlar och en ökning av skatten på tobak.

Under femte huvudtiteln, anslag- till socialdepartementet, behandlas regeringsproposition med förslag till omorganisation av sjukkasväsendet. Det är hoppas, att denna fråga nu får sin lösning, då det är av mycket stor vikt för hela omorganisationen av so- cialförsäkringen att man har fönlaga lokalkorjan att tillgå. Detta skön- härigenom bliva möjligt och en god utgångspunkt kunna erhållas för för- bättringar på moderskapsförsking- ens område liksom på sjukvårdens område i övrigt.

Vidare kommer en viktig och brännbar fråga, nämligen frågan om obligatorisk skiljedom vid rättsvis- ter, att föreläggas riksdagen. Att taga någon ställning till denna fråga innan man får se detaljerna är givet- vis omöjligt och man får nöja sig med en förhoppning om att den på framläggas i sådant skick att den kan vinna anslutning. Det är dock en myc- ket betänklig sak, att icke den till- satta delegationsens arbete har hun- nit slutföras så att det kunnat läggas till underlag.

ALMA AXELSSONS
Förlossningshem,
Linnégatan 19, mottagar inackord, även för längre tid. Tryggt o. ogen. Vårsk. Tel. 798 24.

Som väntat var har icke något för- slag angående ny lösdriovelag fram- lagts. Däremot har Kungl. Maj be- slutat sig för en utvidgning och om- byggnad av Landskrona tvångsar- betsanstalt för kvinnor, vilket har möjlighetsfört genom borttagande av en militärförläggning inom ifrågakvar- nads område. Man får ju visserligen hoppas att den slutliga lösningen av lösdriovelaget kommer att med- föra ännu mera genomgripande för- ändringar av våra tvångsarbetens- anstalter, men i avvaktan härpå torde det vara nödvändigt att en ändring sker i de nuvarande förhållandena i Lands- krona. De förelagda förbättringarna ha också utgjort ett långt närt öns- skemat.

Man motsår med tillfredsställe- lse den statsverkspropositionen behö- lade revisionen av arbetsutskyllagen i förhoppning om att den kommer att nära ansluta sig till socialstyrelsens förslag i frågan.

Ett mycket beaktansvärt uppdrag ges under femte huvudtiteln, där so- cialministeren föreslår att för andra sjukhusändamål utnyttja epidemis- sjukhusen, då dessa ej behövas för sitt ursprungliga ändamål. Han sträcker sig för övrigt så långt att i ett visst utsträckning bör kunna ifråga- komma att epidemisjukhus, som be- finns för framtiden obehövliga för epidemivård användas för andra ändamål utan att uppuret stötdräg på den grund behöver återbe- rås. Dylikt medelvägen skulle gälla t. ex. arbetshem, alkoholistanstalt, turberkulsjukvårdsanstalt och eventu- ellt anstalt för annat ändamål för vars främjande statsmakterna fram- dedes kunna komma att bevilja stats- bidrag. Genom detta sista öppnar sig möjligheter att kunna få använda vissa epidemisjukhus även till för- lossningshem.

Under åttonde huvudtiteln, anslag- till eklesia-tikministerdepartementet, meddelas att tiden nu är inne att för riksdagen framlägga skollfrågan i viktiga och grundläggande delar. För denna oerhört viktiga fråga kommer,

Rosstorps Pensionat och Vilohem
Hög och ren luft, lämpligt för konvale- senter. Moderna rum med kalla och var- matten m. m. Gott köck till moderata pris- er, även diettmat. Julgäster emottagas. Tel. Könni g. 258. Fru Anna Fabritius.

Det bästa smördet om kaffe
och öl
Majas Hembageri
Bergsgatan 36, Stockholm
Tel. Könni g. 34 68
Grahamsbörod o. Wafflor
10 proc. påbörd ännu.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 208 51
STOCKHOLM

JINGER
SEDN MER ÄN 75 ÅR
VÄRLDSMÄRKT
I VÄPNSKINER

Svenska Kvinnors Centraförbunds för Fysisk Kultur
(S. K. C. F. K.)
Riksmöte i Stockholm
Söndagen den 23 januari 1927
Lokal: Whitlockska samskolans högidssal, Eriksbergsg. 8 B.

Allmänheten inbjudes till följande diskussioner:
Kl. 2.30 o. m. 1. Lek- och idrottsfrågan.
Inledare: Stadsrådsgårdsmästaren i Stockholm, di- rektor M. Hammarberg, gymnastikdirektör Elin Johansson, Göteborg, gymnastikdirektör Ingrid Holm, Nääs, arkitekt Torben Gruu.
2. Pressen och idrotten.
Inledare: Gymnastikdirektör Karin Kurling, Gö- teborg, Diskussionsinlägg av stationchefen direk- tör Erik Bergvall, redaktör Torsten Tegné m. B.
ENTRÉ 50 öre

Omkring Eva Andéns Tankeställare inför äktenkapet

"Detta läst skisserade förslag framlagt till diskussion och med en allvarlig avsikt att på dessa icke endast för den enskilde individen utan även för samhället frukningsvärt allvariga problem genomdiskuterade" — säger Eva Andén i sin avslutande artikel av "Tankeställaren".

En stor diskussion har också uppstått kring hennes synpunkter, och till tjänst för Tidevarvets läsare, till vilka Tankeställaren ju i första hand riktades, vill vi göra ett försök till återgivning av det viktigaste i denna diskussion, trots vanskligheten i en sådan uppgift. Dels kan vi viktiga inlägg ha undgått oss, dels måste vi återgevärd bli en förkortning, också av perspektiven.

Det första inlägget i diskussionen gjordes, oss veteligen, av fru HULDA FLOOD i Soc. Dem. den 19 nov. Kanske denna första artikel skarpt ställer in problemet så att Tanke-

ställaren själv gör det: äktenkapet med prostitution som medelans fränsida, nödvändigheten av att dränna sumpmarkerna, där bristen på öppenhet och ärlighet blir förgiftande, d. v. s. behovet att lyfta upp så många som möjligt av de "fria förbindelserna, som med all säkerhet äro flera nu än för 10 år sen och med all säkerhet kommer att vara flera om 10 år", till var kontrahenterna själva först och främst öppet erkända förbindelser, som också ger eventuella barn alla rättigheter som klass I. Och detta till omedelbar och brännmärkt skilnad från alla verkliga slarv-förbindelser."

Det är emellertid i Stockholms Dagblads fria spalt som den stora diskussionen utspunnit sig, begynnande med en uppläggning av frågan av grevinnan KERTIN HAMILTON, som säger sig vara övertygad, att "bleve ett lagförslag efter advokat Andéns principer genomfört — av folkades sannolikt den gamla äktenkapsbyggnaden med alla dess ekonomiska förpliktelser. — Och "kan man egentligen tänka sig något mera grott än en institution, vars lösenord vid inträdet är ett löfte att älska i nöd och lust tills det behagar dödas själ att bryta detta löfte. Kärleken är ju en känsla, alltså det mest irrationella i livet."

"Men rasar den gamla äktenkapsbyggnaden", fortsätter grevinnan H., "är fara värt, att det som redan nu är start i upplösning alldeles försvinner, nämligen hemmen. — Ett äktenkap efter den gamla formen innebär visserligen långt färre någon garanti för ett godt hem, men det är knappast för långt. Hela den stora apparat, som icke gånghuset, avser en sammanlevnad under ärens följd med en fast punkt i tillvaron för det uppväxande släktet. — Skola vi upphöra att bilda hem på lång sikt, få vi taga konsekvenserna därav, d. v. s. överlämna våra moders- och uppfostralfärdigheter till — staten. Kanske måste vi den vägen —. Vår tid har rusat förbi de gamla idealen och mänskligheten är ej mogen en äktenkapsform, som kräver trofasthet, tålamod, självförsäkelse och ett besegrande av det egoistiska jaget. (Jämfrån d: Iwan Pariz i Tidevarvet n: 52 f. 1926).

Fru SIGNE VESSMAN anser sannolikt att förslaget, om det vunnit burskap, "skulle kunna verka höjande på den sexuella moralen. — "Man kanske även skulle kunna se det som en motivik mot prostitutionen, i det att de unga männen vände sig vid ett ordnat sexuell liv, ett hemliv med ansvar och förpliktelse, låt vara i ett hemt uppbyggd under enkla förhållanden och blygsamma villkor".

Den starka betoningen av hemmet för barnens skull är utgångspunkten i advokat GEORG STJERNSTEDT'S inlägg: "barnen bör uppväxa i ett verkligt hem, i en verklig familj, med både far och mor."

Konsekvensen härav blir emellertid enligt advokat Stjernstedt den, att de fria förbindelserna bör vara barnlösa. Undantag göres för de verkliga samvetsäktenskapen med avsikt att hålla ihop för livet inom, vilka föräldrarna "kunna handla i det närmaste lika hänsynfullt mot barnen som de av ingå lagligt äktenkap med varandra".

Men i övriga fria förbindelser, om barn kommer till, "gör man nog rättast i att betrakta det som en olycka". "Jag vill gå ännu längre", fortsätter Stjernstedt, "jag tror nämligen, att det är önskvärdt att även de lagliga äktenkapen — givetvis också samvetsäktenskapen — i början äro barnlösa. Barn borde sålunda ej tillkomma, förän makarna under tillräckligt lång tid — lit oss säga ett par, tre år — provat huruvida de passa att leva tillsammans och huruvida goda utsikter finnas för, att äktenkapet skall rädda för livet eller åtminstone så läge som erfordras för att barnen skola få tillbringa sin barn-dom och ungdom i ett gemensamt hem hos både föräldrarna. Ingen tänkande människa — som icke på grund av någon slags religiös äskådning handlar mindre fröfnugett — överläter väl numera åt vår Herre att bestämma barnantalet. Det dröjer inte länge, innan makarna måste tillse, att ej flera barn dödas. Den avsikliga eftertriften är praktiskt sett omöjlig i våra dagars äktenkapsform. Det bör förändras icke kunna bära makar alltför mycket emot att älska sig steriliter redan under de första åren av äktenkapet. Och vad äkta makar bör underkastiga sig, kan ej vara för mycket begärt i en fri förbindelse."

Av vad som nu yttrats förstås läsaren, att jag ej kan ja stora sympati till det gäller inlärandet av de nödvändiga kurserna är en sak. Men mycket stor plats, intresse och rörelsefördel lämnas genskapsarbete, det må vara gemensamma studieuppgifter, arbete för en skolans samlingsdag, teater, verkstadsarbete, redigering av en tidning — eller ansvar för en hönsgård, som skall bära sig!

Att i dessa gemensamma uppgifter vara och en har sin plats att fylla, var och en har möjlighet att få i sin hand det redskap, som han eller hon bäst kan bruka, bättre kanske än någon annan, han må sedan vara överbegåvad, medelbegåvad eller "dum", det är det viktiga och väsentliga.

I dessa gemensamma uppgifter blir på alla djupaste och mest positiva sätt klass-systemet genombrutet, läxmoralen "så mycket, men aldrig mer" upphävd, "de tyngande elementen" förvandlade till goda, kanske ofta särskilt bussiga medhjälpare.

Det sjundande i Dewey's och Burks' anda, som lektor Olsson skildrar i sin rediga bok, som på det varmaste anbefalles, gör aktuellt ett amerikanskt ordbråk: "Vad som är gjort av människor, kan göras om (do) och det förefaller nästan elakt vid mot detta sätta vårt stora sakkunnigbetänkande. Sakkunniga ha haft begänsad uppgift — må detta vara sagt från början — som uppfattats såsom i första rummet gälla undersökning av olika skolformer, och arbetande av förslag till u-

ter för advokat Andéns förslag, varigenom ett starkt avhållande moment för kvinnorna att föda barn i fria förbindelser, nämligen fruktan för det sociala obehag och all vad dit hör, skulle i sin mån neutraliseras."

Något slags enklare, lagrealiserat äktenkap vill hr Stjernstedt endast förordna "för nödfalls skull". Han håller på det gamla äktenkapet såsom ett led i lagstiftningens uppgift att utjämna "den orättvisa, som naturen begått, då den frie kvinnan en i vissa avseenden svagare ställning än mannen". Det är därför fullt riktigt, "att äktenkapslagstiftningen är så avpassad, att den i stort sett är fördelaktig för kvinnan".

"Varje försvagande av den ställning, kvinnan intager i vår äktenkapslagstiftning, är därför enligt min tro betänklig."

I många avseenden helt motsatta synpunkter mot advokat Stjernstedt slungas fram av författarinnan doktor ALMA SÖDERHJELM, liksom av fru Vera von Kræmer. Dr Söderhjelm tycker visserligen inte om advokat Andéns Blå Bok — detta för det myckna uppskrivandets skull — "Alla förbindelser knyts ja från början med avsikt att vara trogen, men det kan ändå bli för mycket med all uppskrivning! Och "hur ofta är de äktenkapsliga förbindelserna så pass klara", att de kunna skrivas upp i Blå Boken? "Vad är det, som vanligen gör detta slags förbindelser hemliga? Jo det, att någon av parterna lever under skeva förhållanden. — Och kan man förutsätta att barnen av de blå äktenkapsnågeln skulle erhålla rang över klass II?"

Men så kommer alla felen med den nuvarande äktenkapslagen, — dess "förvirrade förlämnningar, som måste bort": Att en hustru skall gå under skyften av sin mans namn! Dess "upphöjande av kvinnan till privilegierat nöjes- och underhållsobjekt. Att tänka sig att barn för den lilla kärlek hennes hjärta bjuder, hon måste överlös med rum och bohag, pennningar och åter pennningar, och dessutom med manens obrätsliga kärlek och trohet! Men inte bara det. Bli de osams för något, så måste han betala den glädjen att ha varit gift med h:ne under hela hennes liv! Det är opassande, orättvist, ohyggligt.

"Giftermålshalten måste ändras, ty som den nu är privilegierat den nå-

ra enskilda kvinnor och förfärdlar hela kvinnosläktet. Ty kan man tänka sig något så hårt för kvinnan som att göra äktenkapet för mannen till den grad svårt, att han inte alls vill gå in i det. Skulle t. ex. jag behöva tro att det, att jag — trots mina utomordentliga äktenkapsliga anlag förbivitt ogift är bara giftermålsskattemas fel, då må vi ha tre taga till den Blå Boken, om också ad interim, tills dessa orättviser bortspas."

Huvudsaken i doktor Söderhjelm's "temperamentsfulla" uttalande blir dock detta: Må kvinnorna ta i beträning sina krafter och de förändringar och förändringar i äktenkapet, som redan äro genomförda i verkligheten. "Den största är utan tvivel den som åstadkommits genom hustruns eget självständiga för-

Vem har gjort
SCHÉELS RADIUM-TVÅL
så populär?

Den milda, förnäma
DOFTEN
och det sällsyna balsamiska löddret ha skafat Schéels Radium tvål otaliga vänner.

De utvalda bättningslämarna i denna tvål äro värdefulla och välgörande; tänk bara på Radiumförekomsten i densamma!

Om Ni på någon anledning äro intresserade af Schéels Radium-tvål — köp hem en i dag!

Schéels Radium-tvål
Innehåller radium-saltnämlet "Våra" Fröjdbringande tvål
Pris 1 krona

Försäljningen kontrolleras af Radium-experten F. D. N. Sahlgren.

Läs originalet till
"alla tiders vackraste film", som nu beundras av hela världen

Ben Hur

En berättelse från Kristi tid

av
Lew Wallace.

Häft. 4.50, inb. 6 kr.

I alla boklädor.

Lindblads Förlag, Uppsala.

Den nya skolan och den gamla.

III. Vår uppgift.

Bland olika typer av den amerikanska nya skolan är Daltonsystemet mest spritt och mest känt. Det är utformat av Burks' lärjunge Helen Parkhurst i en privatkola i den lilla staden Dalton i Massachusetts. Under de sista fyra—fem åren har den nått omkring 200 skolor i Amerika (därbländ Filadelfias högre flickläroverk med ca 2000 elever på 80 lärare). I England är den tillämpad i 1,500 skolor. Den är officiellt antagen i Sovjet-Ryssland och Holland, tillämpas i 450 japanska, 250 kinesiska och 50 indiska; dessutom i enstaka skolor i Österrike, Tyskland, Polen, Spanien, Norge, samt ersatt i Annaskolan i Stockholm.

Daltonmetoden har elsvist klassrummen med ämnesrum: historior, modernläsning, geografium etc. liksom fysik- och kemium redan länge hört till välfördes skolas utrustning. (Tanken är naturligtvis inte ut, fast genomförandet är det. Man kan ju t. ex. säga, att Anna Strandström's krav på realism i undervisningen, hennes "studietimmar", under vilka läroböckerna bli glömda och den stora litteraturen och det levande materialet tillgängligt, förutsätter ämnesrummet). I dessa ämnesrum kan kunde också kalla dem laboratorier, härskar en eller två lärare, specialister på sitt ämne och sitt rum med dess tillgångar — härskar

över böcker, kartor och annat material, finns ständigt till hands för upplysning, idägivningar, förhör på en avslutad studieuppgift etc.

Där möts alltså barn från alla åldersklasser, blandade om varandra, arbeta samman och hjälpa varandra till rätta. Där finns också plats för klassgrupper av ungefär samma ålder och stadium, som lämpligen hålla ihop i sina studier, för någon tid åtminstone. Daltonmetoden har delat upp kurserna i jämförelsevis små, avgränsade uppgifter med detaljerad studieplan och noggrann kontroll, att uppgifterna blivit slutförda. Men dagsläxor och hemarbete i "flyttningssämna" är bannlyst.

Froken Parkhurst säger sig syfta till att göra skolan till ett samhälle och att hindra skolliets mekanisering. Hon har bara tre grundprinciper. "För det första frihet, d. v. s. frihet att arbeta utan att bli avbruten i syfte att fullfölja ett intresse och utveckla sin förmåga av koncentration. För det andra samverkan och växelverkan i skolans samfundliv. För det tredje hushållning med tiden, så att all ansträngning motsvaras av väsentlig vinst."

Talmanhet spelar skolans samfundsliv mycket stor roll i den amerikanska nya skolan. Det är ej för intet som Dewey står därbakom. Att varje barn får följa sin egen

demokratiseringsplaner. Förvisso gynnans utredningen mycken sakkunnig och osparad möda. Men är det verkligen nödvändigt att fasthålla vid den gamla typen av tvångsarbetsanstalt, som blott skall anses och ordnas, med huvudsakligt syfte att ej obehöriga må vinna inträde?

I sin mest sammanträngda form tror jag man finner denna anstalts överskrift på sid. 318—19: "En självfallen förutsättning för inträde i en skola är, att den som erhåller inträde, äger förmåga att följa med och tillgodogöra sig skolans undervisning." — Det gäller att på lämpligt sätt konstatera förhånderavon av ett visst kunskapsmätt — jämväl ett visst mått av studieanlag och studietress." — "Realskolan bör möjligt frigrövas från de för arbetet nödvändiga och tillbakahållande element, som lärjungar utan erforderliga studieförutsättningar utgöra. Amnordna förhåller det sig i detta fall med den obligatoriska folkskolan, som har att mottaga lärjungar, urständattna fram till skolans egentliga mål" (Alla kurssvingar av underkända).

Samma uppfattning talar exempelvis en insändare i D. N. med anledning av Vagabonde's inlägg i "skolstriden". Där sägs, att "felet med folkskolan är ställvidva ohjälpligt, som det ju är otänkbart att från detta slag av skola avhysa alla obehögade elever."

Man jämföre John Dewey's "demokratiska skola" där alla ha rätt att vara med. Ty var och en har ett mål att nå fram till, och alla måste vara med för att skolan skall kunna fylla sitt ändamål, att vara samhallet i miniatyr, där lärandet är till för mänsklig-medborgaren. Eller jämför Burks' sats att misslyckade kläder är hänga på blymskan kan vara av alla slag, men det är uteslutat att det kan vara något fel på barnen.

Sakkunniges omsorgsfulla utredning angående "jämknäring i undervisningsplanen" mynnar ut i detta försiktiga ytande sid. 437: "Det synes icke vara uteslutat, att vissa jämknäring i den fastställda timplanen finge vidtagas." Dock "torde det ligga i sakens natur att, dessa jämknäring icke kunna bli synnerligen stora. Särskilt gäller detta, om man vill ändra de för de olika ämnena ägnade timmorna."

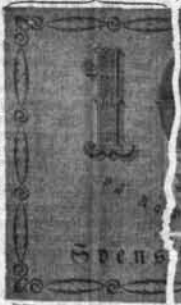
Ämna aktamhet om klassens "ämnenummer" för de olika ämnena blir grotesk inför en enda sifferbild ur Burk's och hans lärjungars statistik (Olsson sid. 19 o. f.): I en klass på 68 elever, där för en kurs i ett ämne anslags en termin på 95 dagar, hade vitt fritt arbete 20 elever eller nästan halv klassen hunnit med kursen på halva den ordinarie tiden. Av dessa hade en flyttats upp i nästa "klass" omedelbart, en efter 8 dagar, 3 efter 14 dagar o. s. v.

MATTIS KOSACKS SKOLA

Häfteprövningen 7. 0. 90. 56 börjar nya dag- u. aftonskolan i all sorts sömand Mån- gonen den 17 d. Okt. Undervisning i sidos- u. portsmållning enligt överskottsmån-

Varje 1.000-tal kronor vid 65-års ålder representeras för 23-åringen

Ejna tabellräkningar (å 68 år i min.)

Ejna tabellräkningar (å 39 i min.)

för 46-åringen

In lagom till räkna till på sig. Det är mera skönt för att alla. Deje, som man verkligen på handskrivningen baktar.

Även här som vid alla andra tillfällen är det naturligtvis att på en kort form av de olika tabellräkningar på 100 kronor.

värvarbete utom hemmet, vilket överhuvud är en av de grannaste vinnningar som kvinnorelsen tillfört medelklassen. Genom hustruarbetet har en ny fräsch luft inträngt i de åktningsfulla rummen. Fråga de unga männen om de inte känna sig på ett helt annat sätt fria, när de veta att den unga hustrun är fullt upptagen. — Fråga barnen av den mor, som går utom hemmet och arbetar, om det inte är mycket iöligare med en mamma, som alltid längtar till hemmet och ej därtillrä. Ty var säker på att sådana känns! Dessutom kan ju inte barnen annat än få aktning för en mor, som är för dem ett arbetsexempel och en kunnigskälla! Måne nu inte detta i någon mån kan ersätta det förtjänade idealat "Men fru mamma sitter tyst, tänker upp intet just..."

ha barnen, gör skölmässan till en enkel formalitet." "Jag är snarast böjd att tro", säger hr Nordström, "att vi om bara ett decennium ha lämnat nu rådande tomta frivillitet bakom oss och befinna oss i en strängt moralisk epok. Då kommer man förmodligen att mindre svåla med lärtvåren att skiljas än med stränga krav på dem, som ska få gifta sig, ty äktenskap kommer då att bli framför allt en andlig funktion i samhällslivet, trohet och allvar komma att änyo få märknadsvärde. Man kommer att gå in för mönster-hem, mönster-äktenskap, såsom man nu går in för mönster-hemutredning, mönster-hygien. Det kommer att på många följiga former, men det kommer att svara mot ett bestämt krav i tiden: att föräldrar skola vara förebilder för sina barn och därmed hjälpa att sanera samhällslivet." Och då få vi omigen en verklig, d. v. s. andlig överklass!"

Författaren LUDVIG NORDSTRÖM har gjort ett totalistiskt uttalande i frågan. Han anser att den pågående krisen i äktenskapet hör till den individuella utvecklingen på slutet. Denna utveckling har på allt allsänd medeltidens slut — den här i stället för medeltidens helighetskrav satt lyckokravet, som "förtärligt till kravet på obegränsad, d. v. s. djurisk sexuell behovstillfredsställelse." —

Frå VERA VON KRÄMER säger, att "ju fler dagar som går, desto mera dödfött synes advokat Anders Förelag om "registrerade förbindelser". Därför att det är en kompromiss. "Och kompromiss behövs icke här, där flera, och icke blott ur den kropparbetande klassen, i praktiken visat, att å ena sidan äktenkap utan några som helst lagliga former varit långa, trofaste, hedersfulla äktenkap och i den andra, lagliga äktenkap har mer av samverkan i hemmet än för." Vi måste komma fram till "vår egen nordiska, ärliga form — ingen

helgelse sådant." — Det gäller i varje fall det som Ludvig Nordström kallat "helighetskravet" och som jag bara skulle vilja kalla helighetskravet, så blir det ännu begränsat. "Ängenting är så återbetalt och omöndert, som hustrun-parasiten, som leddes till äktenkapet av sexuella skäl och vilkens tillvaro, och detta är det viktigaste, i äktenkapet fortfarande kretsar kring det sexuella, vilket uttrar sig på mångahanda vis, inte minst i vår tids överdrivna intresse för kläder, enkantentigen underkläder. Ängenting är så modernt och just, ängenting för alla tider som den hustru, vare sig lagligen bunden eller ej, som ingått sin förening i nöd och lust, men som i denna förening får bevara

sin personlighet och får och vill göra rätt för sig. —" Kvinnorna måste sluta upp att skylla ifrån sig. — För att mannen "störta" en kvinna i olycka" får han bara. Och för att "samhället fördömer henne" förnekar hon barnet, dödar det uppsättligt eller på omvägar och sådant gör hon mest om hon har en god ställning i samhället. För att dölja ett havandeskap eller ett barnafödande ha kvinnor utvecklat en kraft, kroppsligen och själigen, som kunnat vara nästan ofattlig — som de sällan visat, när det gått att glädjas åt sitt barn, taga det till sig, arbeta för det och öppet stå för det, och därmed ha mödrarna på barnens bekostnad uppehållt en fördom, som givit näring åt en lika stor gryhet som den, då barn sattes ut. — När kvinnorna alltså börja tänka och kätära självständigt, utan att taga mannen vare sig exempel eller förebild" eller använda honom som skylt, då får också äktenkapet så småningom den form det skall ha. Och det är de välsittande, skyddade kvinnorna, som skola anfordra — de andra ha redan länge nog fått försöka klara sig, både mot männen, med existensen och med barnen."

detta, att frågan föres fram till saklig diskussion och i sitt rätta sammanhang är ett steg i rätt riktning. — Nog har diskussionen varit både saklig och givande. Som lösenord för den väg, där vi söka oss fram till "vår egen nordiska, ärliga form för äktenkap", synes oss kunna sättas fru von Krämers slutkläm: "Vad jag tror på för oss och för vår framtid, det är hemmet, ett hem där alla ha sin andel, sitt ansvar i mått av olika krafter och alltså sin lycka, personlig och gemensam."

Så länge helighetskravet var det viktigta, var uppsåtskänheten främst riktad på parterna i äktenkapet. När denna krav försvann och folkökningen blev huvudintresset, blev barnen huvudsak. Där står vi nu. Men detta skede lider mot sitt slut, och vägen därpå börjar beträdas: återgång från lyckokravet till helighetskravet, vilket innebär, att det numera inte längre är på barnen som huvudvikten ligger, utan på kontrahenterna i äktenkapet. "För tillgå giftemål i våra dagar. Efter en dans, några utflykter eller dylikt en snöbävning med så gott som onödiga väjsel, varvid koplulation i en mängd fall redan ägt rum. Det är lyckokravet. Det heter: lätt fångat, lätt förgången. Och regeln gäller i högsta grad tidens äktenkap. De ha ingått på rent sexuell grund, man blir "trött på varann", och samhället, som bara vill

sjk, verkstadsarbete, handels- eller jordbrukslära, hushåll och hemmets skötsel. Till sist ännu en sak. Det anses ju hos oss som rätt och tillbörligt att skoleundom ända upp i gymnasiet — ja även seminarieundom — hålles utanför all "politik", alla "brännande frågor". I Amerikas nya skola tvärtom. Just därför att en fråga är brännande tas den upp — öga mot öga, kamrat mot kamrat studeras och diskuteras i dessa skolor, där samhälls-klasser och folkräster verkligen äro blandade med varandra. Särskilt intressant är lektor Olssonss skildring av sådana politiska "studie-cirklar" under Dr Hatch's ledning vid Columbianuniversitetets folkskolor. Målet för undervisningen har Hatch bl. a. karakteriserat så: Fördelning på ett egen hand samla de behövliga materialet för uppgifterns lösning; tolerans gentemot andras meningar; oavhängighet; återhållsamhet. Doms arbetsuppgifter för en första ring i den 5-åriga skolan märkas bl. a. Vilka äro de möjliga lösnings-garna av negerfrågan? Båre nyordningsförbundet i U. S. A.'s konstitution bibehållas, återkallas eller förändras; vore det klokt av U. S. A. att ansluta sig till Nationernas Förbund? Till Världsdömsloten?

Hälfotsstöd

av Dr Hyblövnets modell, allmogens svensk tillverkning av yppersta, rostfria material. Vår Hälfotsstöd provas ut och bämnas efter tomta form. Öro om ett häalt mellan kl. 1-6 a. n.

KIRURGISKA INSTRUMENTEN FABRIK A. B. KIFA
Regentgatan 51, Stockholm.
Tel. Norr 256.

Så långt — tills vidare åtminstone — detta referat. I det första inlägget, fru Floods, yttrades, att "bara

Sjukvårds- och Förbandsartiklar

Kirurgiska Gammivaror, Bandager alla slag, Elektriska Hörspejare, Induktionsapparater, Aderlekstetter, Bräckband, Ryghällare, Grosskonserter och Gårdlar, Bröstbällare, Lungskyddare, Sjukbänkar, Liggdynor, Dambador, Barnvårdsartiklar alla slag m. m. Bestik eller tillräst oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special
Vesterlånggatan 66
(Björns Sausage)
Björns Järvargen 9
STOCKHOLM

För samma 68 barn redovisas för en matematiklära, åt vilken anslagits 95 "ordinarie" lektioner. Mer än hälften, 53 barn, vore färdiga på halva tiden, 47 timmar, därav till på mindre än 30. Men fyra av barnen behövde mer än de 95 timmar, ett av dem ända upp till 120.

Var taga alla dessa överflödiga timmar vägen i den templan, som visserligen tillfälligt "jämkas, men vars "totalsumma" är fast som en grundmur? Och hur går det med dem som inte äro färdiga, då denna totalsumma är fylld? Det är ju "ett omtvetydigt diskussionsämne på lärarmötet". Men någon annan lösning än kvadraternas tyessa diskussioner ännu ej ha funnit. Och det enkla lösningen att låå vederbörande hålla på jämt så lång tid ha eller hon "behöver för att klara sin kurs, den är revolutionerande nog. Ty den kräver klassystemets sönderbrytande som det enda, det enkla, det svåra, det ofrånkomliga!

mensfordringarna till universitetet! Då fann en lärare en morgon ett brev på sitt bord från en elev, som bad om råd för kursen med följande dräpiga och gripande ord: "Den högsta siffran en man eller en kvinna har gentemot sitt land är att bli en god medborgare. Inte bara en som automatiskt betalar skatten och röstar, utan en person som tänker, innan han röstar. —" — Antagligen på grund av vår ungdom — men det är möjligt att vi ha rätt — tycka vi, unga män och kvinnor, att förra generationen utförde ett kient arbete i handhavandet av världens affärer. Sådana kurser som denna kunde ge den kommande generationen en bra start, när det blir dess tur.

sexuella frågan. Ola Hansson har några märkliga rader i sin posthuma bok om Drottning Vasa, vars "fämligen obestämda karaktär på gott och ont" blir därverad av hennes "hovdamer: Dövrora, Blinögga, Lättja, Inblisk, Härnacke, Durnirana m. fl." Vi taga emot barn, som v. e. t om Kejsaren har några kläder på sig eller ej. Men hur mycket skall vår "undervisning" göra den berättigade till Drottning Vans hovflokksnamn: Blindögga, Dövrora etc.

Dagens Nyheter har i sin ledande artikel för den 30 december 1925 ställt önskemål för Skolöverstyrelsens stundande chefsäktite. Den blivande chefen, sigs det där, "heter inte Varner Rydén och inte Wilhelm Björk. Men hur skulle det vara, om han hette Ernst Wjgforss eller något liknande?" Det är möjligt att detta träffar rätt, men "eller något liknande" är en svävande karaktäristik. Vad är det egentligen vi önskar?

På en gård i Småland låg för många år sen en gammal rättare döende. Hans hustru, som satt vid hans sida, frågade om han trodde att sonen skulle passa till hans efterträdare. Den döende svarade: "Ja, nog är han bra, men inte har han den tiskan och det geniet som jag har haft." Ja, det är "tiskan och geniet" det gäller, d. v. s. den blick, som kränger igenom till det väsentliga; som kan förvandla i spektionen — vars namn och art ligger för den till det gamla pedanteriets fasta borg — till inspiration, inte minst för våra vida bygders barnomskolor; den människa, som vägar fördoms-fritt och därmed inspirerar andra att väga det svåra, men ofrånkomliga. Dock, den som skall stå i spetsen, likväl som den lagfästade makten, kan ytterst inte gå emot den allmänna opinionen. Och i den allmänna opinionen har vi alla del och ansvar, var och en, ofrånkomligt.

Vi kan inte komma ifrån, att den unga generationen har fått sig förelagt att bearbeta sådana världsligheter som världskriget och de därav följande revolutionerna, arbetar-rörelsens, kvinnorörelsens inöbehöd, nöjdelystnaden, njutningsgynnaden. Ja, den är den första generationen, till vilken det får sägas ett öppet ord i en fråga, ofrånkomligt som livet, allvarigt som döden, där inga gamla märken längre hålla, och där sanerlingen ängt gammalt skol-språk kan göra sig hört — den

— som det gamla märket "ny" skol-typ. Men den är den nya skolant. Gruppen, det ömsesidiga biländande och ansvaret i gemensamma uppgifter är kanske starkast franträddande — i ämnesrum, i gemensamma studieuppgifter, i verkstaden, teatern, tändingen. Där blir också, för att använda ett uttryck av Dewey, "dagsituationen den riktiga utgångspunkten för historisk undervisning". Starkast prägel ger dock den blick, som är friken Bonans egen, som alltid uppluker hur "lättheten att betala med ord det som man ej förstår börjar tidigare än man tror". (Rousseau). I den skolan finns mycket att lära

I slutartikel i sin bok — liksom i en artikel i Ny Tid — gör lektor Olsson ett överslag och en värdig tan vid vad som redan är gjort och vad som kan göras för den nya skolan i vårt land. Som ett komplement skulle jag vilja visa på fröken Ester Bonns vilja-viskola Tyringe vid Hindås nära Göteborg. Den är inte kalerad på någon bestämd "ny" skol-typ. Men den är den nya skolant. Gruppen, det ömsesidiga biländande och ansvaret i gemensamma uppgifter är kanske starkast franträddande — i ämnesrum, i gemensamma studieuppgifter, i verkstaden, teatern, tändingen. Där blir också, för att använda ett uttryck av Dewey, "dagsituationen den riktiga utgångspunkten för historisk undervisning". Starkast prägel ger dock den blick, som är friken Bonans egen, som alltid uppluker hur "lättheten att betala med ord det som man ej förstår börjar tidigare än man tror". (Rousseau). I den skolan finns mycket att lära

Honorine Hermelin

